

A Belügyi Szemle szakmai információmegosztó szerepe a drogtémában

Erdős Ákos

egyetemi tanársegéd, pénzügyőr őrnagy
Nemzeti Közszolgálati Egyetem,
Rendészettudományi Kar
erdos.akos@uni-nke.hu

Az elmúlt évtizedek során a Belügyi Szemle a hazai tudományos irodalom forrásainak meghatározó képviselőjévé lépett elő. A folyóirat legfőbb küldetése, hogy szakmai információfúziós és információmegosztó szerepet töltsön be, elsősorban a rendészet- és közigazgatástudomány, valamint annak határtudományai területét érintő releváns szakmai és tudományos kérdésekben (Dános, Hornyik & Szabó, 2021). A tudományos folyóiratok kezdetben – 17–18. század – a tudományos társaságok munkájához kapcsolódva jöttek létre, s eredendően azt szolgálták, hogy a konferenciákon elhangzott előadások tartalmát archiválják, illetve terjesszék azokat az adott társaság tagjai között. A folyóiratok eredeti célja később is a kutatások eredményeinek átadása volt a tudósok körében (Murányi, 1996). Ma már az olyan tudományos és szakmai folyóiratok, mint amilyen a Belügyi Szemle is, sokkal szélesebb olvasói közönséget céloznak. A tudományos ismeretek bővítése, a tudomány művelőinek kölcsönös diskurzusa mellett a folyóirat közvetve, közvetlenül hozzájárul a belügyi, rendészeti szakemberek tájékozottságához, tudásuk növeléséhez és a szakmai szemlélet formálásához egy-egy téma kapcsán.

A periodikában publikált tanulmányok témafókuszában a rendészet, a közrend és közbiztonság, a biztonságpolitika, az önkormányzatiság és a különféle társadalmi devianciák kriminológiai, kriminálszociológiai, büntetőjogi és rendészettudományi szempontú elemzések állnak. A folyóirat tematikája szempontjából a központi idegrendszerre gyakorolt hatásuk révén a viselkedés, gondolkodás, észlelés és érzékelés megváltoztatására alkalmas kémiai anyagokkal – másnéven drogokkal vagy pszichoaktív szerekkel – kapcsolatos témák különösen fontosak. A különböző pszichoaktív szerek fogyasztásának, illetve kereskedelmének megannyi kriminológiai, kriminalisztikai, szociológiai, pszichológiai, egészségügyi, gazdasági és jogi természetű vetülete létezik, így jelentősége van annak, hogy a belügyi, rendészeti szakemberek miként

értékelik a drogjelenséget, illetve a szakmai, tudományos folyóiratok milyen ismereteket közvetítenek feléjük.

Módszertan

Jelen tanulmány a Belügyi Szemle által, az elmúlt két évtizedben publikált, drogtémával foglalkozó közlemények szisztematikus kiválasztását követő, narratív áttekintésével foglalkozik. A folyóiratban publikált, különféle pszichoaktív anyagokkal kapcsolatos tanulmányok keresése a MATARKA adatbázisában zajlott, az alábbi keresőszavak/kifejezések alkalmazásával: „*drog*”, „*kábítószert*”, „*alkohol*”, „*gyógyszer*” és „*dohány*”. Ezt követően a narratív áttekintés elveit követve megvizsgáltuk, hogy az egyes publikációk milyen szakmai, tudományos perspektívából elemzik a drogjelenséget.

Eredmények

A MATARKA adatbázisából a 2000–2021. közötti időszakban összesen 35 közleményt sikerült azonosítani az előre meghatározott keresőszavak segítségével. A rekordok közül egy darab került kizárásra, amely műfaját tekintve interjú (Dános & Szabó, 2021).

A folyóirat célkitűzéseiből, a szerzői és olvasói közösség jellegéből származó előzetes elvárásoknak megfelelően a tanulmányok túlnyomó többsége ($n = 27$) az illegális pszichoaktív szerekre helyezi a hangsúlyt. A kizárólag legális tudatmódosítókkal foglalkozó cikkek ($n = 4$) esetében pedig három drogtípussal találkozunk: alkohol, dohány és gyógyszerek (Ambrusz & Marosi, 2020; Erdős, 2020; Erdős & Kovács, 2019; Rohács, Molnár, Kozma & Dallos, 2017). Szintén a folyóirat sajátosságaiából származik, hogy a feldolgozott témák fókuszra a tanulmányok jelentős hányadában a pszichoaktív hatással bíró szerek ellenőrzésén, felderítésén, a hazai és külföldi drogpolitika, illetve drogszabályozás aktualitásain, változásain, valamint az illegális előállításon, kereskedelmen és a kapcsolódó bűnözésen van. A Belügyi Szemle küldetéséhez híven kiemelt szerephez jutnak a kábítószerbűnözéshez kapcsolódó bűnüldözési, bűnfelderítési és a bizonyítással összefüggő kérdésekre reflektáló szakmai cikkek (Farkas, 2000; Lakatos, 2012; Nagycsenki, 2017a; 2017b; Varga, 2012).

A publikációk másik nagy része a drogfogyasztással, illetve magával a fogyasztóval foglalkozik. A folyóirat interdiszciplináris jellegét azonban kiválóan példázza, hogy a szerhasználat kriminológiai (Ambrusz & Marosi, 2020;

Németh, 2002), kriminalisztikai (Veress, 2000a; 2000b), kriminálstatistikai (Király, 2003) megközelítésű vizsgálata mellett megjelennek a rehabilitáció (Király, 2005; 2006), a prevenció kérdésével (Garami, 2004), a szerhasználók megítélésével, a hozzájuk fűződő attitűdökkel (Erdős & Kovács, 2019) foglalkozó írások is. Ezeken túl teret kapnak a droghasználat orvos- és egészségtudományi szempontjaira, terápiás (például művészet terápia) lehetőségeire, szükségességére mutató szakcikkek (Fekete, 2002; Kalapos, 2019; Sasváriné, 2010). Bármennyire is távol áll a jogi, közigazgatási, rendészeti szemlélet társadalomtudományos megközelítésétől, mégis nyilvánvaló, hogy a droghasználat egyik lényegi részét maga a pszichoaktív szer kémiai, természettudományos valósága jelenti. Ez a felismerés leképeződik a Belügyi Szemle által közölt tanulmányok tartalmában is. Habár a folyóirat profiljától meglehetősen távol állnak a kémiai, farmakológiai szempontokat hangsúlyozó értekezések, a 2000 után megjelent cikkek között több olyannal is találkozhatunk, amelyek elsősorban a tudatváltozás előidézésére alkalmas kémiai szerekre összpontosítanak, s egy vagy több konkrét szerrel/szercsoporttal kapcsolatban adnak – az olvasóközönség számára is befogadható módon – részletesebb tájékoztatást; persze elsősorban a kriminalitás vetületeire helyezve a hangsúlyt (Csesztregi, 2016; Funk, 2002; Nagy, 2002; Rompos, Baráth, Bellavics, Lohner & Haller, 2021; Veress, 2002).

Összefoglalás

A pszichoaktív szerek használata évezredek óta jelen van az emberiség életében. Felgyorsult világunkban ugyanakkor a droghasználat talán a korábbiakhoz képest karakteresebb problémaként rajzolódik ki. Habár a felgyorsult világ jelzős szerkezet kissé közhelyes, de mégiscsak hordoz magában egy fontos igazságot. Elődeinkhez viszonyítva a mai digitalizált, fogyasztói társadalmunkban ugyanis sokkal kisebb idő telik el az igény (inger) és az eredmény (válasz) között. Ez azt jelenti, hogy gyorsabban és könnyebben kielégíthetjük igényeinket, ami okán impulzívabbá válunk és nem vagyunk rászorítva a kielégülés (jutalom) késleltetésére. A létünk működésének ezirányú megváltozásának szinte okszerű következménye a droghasználat és más addiktív természetű viselkedésformák gyakorlása.

Egy 2017-es reprezentatív kutatás szerint az Egyesült Államok 12 évnél idősebb (felnőtt) lakosai körében minden 19 személyből egy alkoholhasználati zavarral küzd, a felnőtt lakosság 2,8%-ánál pedig fennáll valamilyen kábítószerszerhasználati zavar (Bose, Hedden, Lipari & Park-Lee, 2018). A legális és illegális pszichoaktív szerek rekreatív vagy akár problémás használata átszövi

a társadalom teljes rendszerét. Ezzel együtt a drogok használatával kapcsolatban számos egyéni (egészségügyi, pszichológiai), szociális, gazdasági kérdés is felmerül, amely révén a szerhasználat multidiszciplináris társadalmi jelenséggé avanszál. Elengedhetetlen tehát, hogy a drogtémával összefüggő társadalmi kérdéseket, problémákat komplex módon vizsgáljuk.

A témával foglalkozó szakember számára meglepéssel szolgál, hogy egy olyan folyóirat, amelynek kiemelt szerepe van a belügyi, rendészeti szakemberek tájékoztatásában, szakmai szemlélet formálásában, publikációs teret kínálva a különböző tudományterületeken elmélyült kutatók, szakemberek számára, lehetőséget biztosít a drogok és azok használatának minél komplexebb megismerésére. Kutatási eredmények által igazolt ugyanis, hogy a rendészeti szakemberek droghasználattal, függőséggel kapcsolatos ismerete, attitűdjei meghatározó abban, hogy miként lépnek fel az ebben érintett személyekkel szemben (Murphy & Russel, 2021).

Kétségtelen, hogy a Belügyi Szemle által a drogtémát érintően közölt tanulmányok többsége műfajukat tekintve összefoglaló, s az esetek kisebb hányadában közölnek primer kutatási eredményeket. Ezzel együtt a folyóirat által közölt írások összességükben kifejezik azt a tudományosan is igazolt álláspontot, miszerint a droghasználat – kiváltképp a függőség – a pszichológiai, biológiai és társadalmi körülményekből származó komplex jelenség, amelynek megértése, kezelése a jogi, rendészeti felfogáson bizonyosan túlmutat. S bár úgy tűnhet, hogy a belügyi, rendészeti szakemberek számára ezek a szempontok kevésbé jelentősek, valójában enélkül az őket körülvevő társadalmi valóság, amelynek szerves része a legális és illegális pszichoaktív anyagok fogyasztása, aligha érthető meg.

Felhasznált irodalom

- Ambrusz A. & Marosi Z. (2020). Kapcsolat az alkohol és a kocsmai erőszakos bűnözés között. *Belügyi Szemle*, 68(7), 63–72. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2020.7.4>
- Bose, J., Hedden, S. L., Lipari, R. N. & Park-Lee, E. (2018). *Key substance use and mental health indicators in the United States: Results from the 2017 National Survey on Drug Use and Health*. Substance Abuse and Mental Health Services Administration, Rockville.
- Csesztrégi T. (2016). Kábítószeres és dizájnertdrogok a magyarországi kábítószerpiacon. *Belügyi Szemle*, 64(4), 116–127. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2016.4.9>
- Dános V., Hornyik Zs. & Szabó Cs. (2021). Tükör: A Belügyi Szemle útja a kvartilisek táborába – fejlesztések, eredmények, feladatok. *Belügyi Szemle*, 69(1), 11–33. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.1.1>

- Dános V. & Szabó Cs. (2021). „Számomra a kutatás mindig személyes ügy volt, a visszajelzések másodlagos szerepet játszottak” - Interjú Haller József professzorral a Drogkutató Intézet vezetőjével. *Belügyi Szemle*, 69(9), 1673–1680. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.9.11>
- Erdős Á. (2020). Az árnövelő adójogi intézkedések eredményessége a 13-15 éves fiatalok dohányzási szokásainak változása tükrében Magyarországon. *Belügyi Szemle*, 68(11), 105–127. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2020.11.7>
- Erdős Á. & Kovács K. (2019). A rendészeti felsőoktatás hallgatóinak gyógyszerfüggőkkel kapcsolatos attitűdjei. *Belügyi Szemle*, 67(11), 63–82. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2019.11.5>
- Fekete E. (2002). Droghatások és kezelési lehetőségek a fiatalkorú bűnelkövetők körében. *Belügyi Szemle*, 50(2-3), 134–139.
- Farkas Á. (2000). A szervezett és a kábítószer-bűnözés elleni különleges nyomozási eszközök alkalmazásának problémái. *Belügyi Szemle*, 48(2), 62–67.
- Funk S. (2002). Legális és illegális drogok. *Belügyi Szemle*, 50(11-12), 105–111.
- Garami L. (2004). Kábítószer-prevenációs részlegek a büntetés-végrehajtási intézetekben. *Belügyi Szemle*, 52(6), 125–136.
- Kalapos M. P. (2019). Néhány gondolat a kábítószer-problémás egyének önkéntes eltereléséről orvosi szemmel. *Belügyi Szemle*, 67(12), 95–104. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2019.12.5>
- Király K. (2003). Az amerikai kábítószer-problémák áttekintése a statisztikai felmérések tükrében. *Belügyi Szemle*, 51(11-12), 218–232.
- Király K. (2005). A kábítószerfüggő elkövetők rehabilitációja és a jogi szabályozás néhány európai országban. *Belügyi Szemle*, 53(4), 94–110.
- Király K. (2006). A kábítószerfüggő elkövetők rehabilitációs lehetőségei néhány európai országban. *Belügyi Szemle*, 54(3), 35–46.
- Lakatos V. (2012). A nemzetközi kábítószer-ellenőrzés új irányjai. *Belügyi Szemle*, 60(6), 66–74.
- Murányi P. (1996). „Kezdetben vala az ige...”: a tudományos elektronikus kommunikáció társadalmi és gazdasági tényezői. *Tudományos és Műszaki Tájékoztatás*, 43(11-12), 458–460.
- Murphy, J. & Russell, B. (2021) Police Officer’s addiction frameworks and policy attitudes. *Addiction Behavior*, 122(2021) 107007. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2021.107007>
- Nagy J. (2002). Az amfetamin és az amfetaminszármazékok szerepe a hazai kábítószerpiacon. *Belügyi Szemle*, 50(11-12), 112–121.
- Nagycenki T. (2017a). A bünszervezetben történő elkövetés megállapíthatóságának ítélkezési gyakorlata a kábítószer-bűnözés vonatkozásában. *Belügyi Szemle*, 65(5), 54–77. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2017.5.4>
- Nagycenki T. (2017b). A bünszervezetben történő elkövetés megállapíthatóságának ítélkezési gyakorlata a kábítószer-bűnözés vonatkozásában. 2. *Belügyi Szemle*, 65(6), 94–116.
- Németh Zs. (2002). Ifjúkori bűnözés, drogfogyasztás - a rendőrség a gyermekvédelmi együttműködés rendszerében. *Belügyi Szemle*, 50(1), 20–32.
- Rohács R., Molnár S., Kozma R. & Dallos Sz. (2017). Dohánycsempészet és a szervezett bűnözés. *Belügyi Szemle*, 65(5), 116–128. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2017.5.8>

- Rompos, É., Baráth N. E., Bellavics Zs., M., Lohner K. & Haller J. (2021). A „bika drog” rendészeti neurobiológiája. *Belügyi Szemle*, 69(4), 531–552. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.4.1>
- Sasváriné Sz. K. (2010). A művészetterápia lehetőségei az ifjúság lelki egészségvédelmében, a drogprevencióban. *Belügyi Szemle*, 58(6), 62–75.
- Varga P. (2012). A kábítószerrel visszaélés bűncselekmény nyomozásának sajátosságai. *Belügyi Szemle*, 60(5), 84–105.
- Veress T. (2000a). A kábítószer-fogyasztás bizonyításának lehetőségei. *Belügyi Szemle*, 48(2), 68–79.
- Veress T. (2000b). Visszaélés kender alapú kábítószerekkel. *Belügyi Szemle*, 51(11-12), 218–232.
- Veress T. (2002). GBH: új kábítószer-jelölt? *Belügyi Szemle*, 50(11-12), 122–136.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

- Erdős Á. (2022). A Belügyi Szemle szakmai információmegosztó szerepe a drogtémában. *Belügyi Szemle*, 70(11), 2241–2246. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.11.15>